

Svar på spørsmål vedrørende omvalg i videregående opplæring

Utdanningsdirektoratet har svart Fylkesmannen i Vestfold vedrørende retten til omvalg etter opplæringsloven § 3-1 fjerde ledd.

TOLKNINGSUTTALELSE 15.04.2011

Gjelder

- Opplæringslova - § 3-1. Rett til vidaregåande opplæring for ungdom
- Opplæringslova - § 5-1. Rett til spesialundervisning

Utdanningsdirektoratet viser til e-post av 31.03.2011 fra Fylkesmannen i Vestfold og brev fra Vestfold fylkeskommune datert 14.02.2011, som fulgte vedlagt. Fylkeskommunen og Fylkesmannen har spørsmål vedrørende retten til omvalg etter opplæringsloven § 3-1 fjerde ledd.

Spørsmålene gjelder hvordan denne bestemmelsen skal forstås når det er tale om elever som har rett til videregående opplæring og som tas inn på ordinært utdanningsprogram, men som hovedsakelig mottar hverdagslivstrening. Opplæringen disse elevene mottar er definert som spesialundervisning etter opplæringsloven § 5-1, avviker fra ordinær opplæring i alle fag og gir ikke grunnlag for vurdering med karakter. Sluttkompetansen vil være

grunnkompetanse med kompetansebevis som dokumenterer den opplæringen eleven har fått i videregående skole. Ettersom elevene får en opplæring som avviker fra ordinær opplæring i alle fag, og ikke gir grunnlag for vurdering med karakter, vil et omvalg i realiteten ikke bety noe for endt sluttkompetanse.

Ordlyden i § 3-1 fjerde ledd lyder som følger: "Retten til videregående opplæring blir etter søknad om omval utvida med inntil eitt opplæringsår." I Ot.prp. nr. 44 (1999-2000) punkt 3.2.4 siste setning heter det: "Departementet vil derfor gjere ei endring i § 3-1 nytt fjerde ledd i høringsutkastet, slik at ein rett utan vilkår til inntil eitt ekstra opplæringsår ved omval kjem klart fram."

Utdanningsdirektoratet forstår lovens ordlyd med forarbeider slik at det gis en ubetinget rett til omvalg, forutsatt at retten ikke allerede er brukt opp. Dette betyr at en elev med rett til utvidet opplæring etter § 3-1 femte ledd har rett til inntil to år ekstra, og rett til inntil ett år utvidet opplæring dersom eleven søker om omvalg. Ettersom det ifølge forarbeidene er tale om en rett uten vilkår, kan fylkeskommunen ikke avslå søknaden med mindre retten allerede er brukt opp. Det er ikke anledning til å vurdere hvorvidt eleven har behov for den utvidede retten, slik man kan etter femte ledd.

Det stilles ikke krav til resultater som følge av omvalg, og at elevene ikke mottar karakter kan derfor ikke være avgjørende. Det må imidlertid i realiteten være tale om omvalg, søknaden må altså innebære at eleven velger annerledes, innenfor eller utenfor utdanningsprogrammet.

Avslutningsvis bekrefter vi at retten til omvalg vanligvis vil innebære at eleven har ett ekstra år på samme nivå som eleven hadde året før. En elev som har fullført andre trinn velger for eksempel å gå et nytt andre år. Eleven har imidlertid også mulighet til omvalg på lavere nivå enn det nivået vedkommende har fullført året før. Retten til videregående opplæring vil i så fall være brukt opp innen vedkommende har fullført opplæringsløpet, men fylkeskommunen kan likevel velge å la eleven fullføre.

Vår referanse: 2011/1535

Kopi: Vestfold fylkeskommune, Svend Foyns gt. 9, 3126 TØNSBERG